

INTERVIEW

Daniel Arsham werd onlangs 40, maar gelast dit jaar het liefst af. 'Ik word gewoon volgend jaar 40.'

DANIEL ARSHAM

Kunstenaar Daniel Arsham maakt van verval een succes. Zijn werk wordt geëxposeerd bij galleries in São Paulo, Amsterdam en Tokio. Grote modenamen, van Dior tot Ronnie Fieg, willen met hem samenwerken. FD-correspondent **Barbara Noordermeer** zoekt hem op in zijn New Yorkse studio.

Fotografie: Sebastian Nevols

Meten bij binnenkomst in de designstudio van Daniel Arsham (40) springen twee iconische auto's in het oog. Een volledig gestripte zwarte Ford Mustang, een nieuw kunstproject. En een zilvergrijze Porsche 993 C2S,

Arshams oogappel. Handgeschakeld, een unicum in Amerika. 'De vorige eigenaar had er maar 17.000 mijl mee gereden.'

Hij zwaait het portier open en strijkt zijn hand over de rode bekleding. 'Er zit nog geen barstje in het leer, terwijl deze auto uit 1998 is. Soms neem ik mijn zoons, Casper en Phoenix, na het eten hierin mee voor een ritje door de buurt bij zonsondergang. Dat vinden ze net als ik fantastisch.'

Arsham houdt van auto's. 'Als kind tekende ik ze al.' Tegenwoordig maakt hij er kunstwerken van. Niet door de bolides op te lappen, juist door ze toe te takelen. In zijn studio staan prototypes van zijn

kunstwerken gemaakt van wit gips met gaten waarin kristallen schitteren. Zijn manier om de vergankelijke toekomst te illustreren. Die methode maakt hem een van de populairste ontwerpers van nu.

Eroderende elementen

Daniel Arsham begeeft zich op het snijvlak van kunst, performance en architectuur. Zijn sculpturen staan bekend om de organische vormen en eroderende elementen. 'Ik wil het verleden, het heden en de toekomst combineren. Dat doe ik door alledaagse attributen te bewerken, waarbij het karakter in stand blijft. De aardse materialen die ik gebruik, spelen een belangrijke rol in het verhaal dat ik wil vertellen.'

Samen met architect Alex Mustonen bestiert Arsham daarnaast het bureau Snarkitecture, waarmee zij recentelijk een exclusief sushirestaurant in Tokio hebben ontworpen. Het grijsblauwe pand heeft een opvallende voordeur gekregen. 'Door de afgeronde vormen lijkt de deur met de hand gemaakt. Een mooie vorm van imperfectie. Heel Japans denk ik. Dus het werkt daar goed.'

Met zijn Arsham Studio is de kunstenaar een gewilde partner van luxemerken. Hij werkte met onder andere Louis Vuitton, Rimowa en Dior. Zijn persoonlijke favoriet, dat zal niet verbazen, is de samenwerking met Porsche. 'Ik legde er het idee neer voor een kunstwerk met kenmerken van erosie, en ik vermoed dat ze in het begin erg sceptisch waren. Zo'n auto die beschadigd lijkt, is toch contra-intuïtief. Ik was positief verrast dat ze het lieten gebeuren. Het project heeft veel aandacht getrokken in de auto- en de kunstwereld.' De gloednieuwe 992 die hij onder handen nam,

Voor de show van de Dior Homme-zomercollectie creëerde Arsham het decor.

het exterieur bezaaid met gaten waaruit kristallen steken, terwijl de wagen gewoon kan rijden, gaat in een glazen kooi de wereld over. De laatste halte zal het Porsche Museum in Stuttgart zijn.

Arsham gaat vandaag casual in het zwart gekleed, met petje en sneakers. Boven zijn wegwerpmondkapje priemen donkere ogen. Door een mondkapje is het lastiger emoties te lezen, maar

Arshams geërodeerde Rimowa-koffer ging vorig jaar onder de hamer bij Sotheby's. Onder: hoofd met kristallen uit de 3020 Paris-collectie.

zodra Arsham over auto's begint, gaan zijn ogen stralen en worden zijn handgebaren groter. 'Ik zie Porsche als het hoogtepunt van design vanwege de krachtige en elegante uitstraling. Mijn eerste auto was een Saab 900 Turbo. Die kwam qua uiterlijk het meest in de buurt van een Porsche, maar dan de studentenversie', zegt hij lachend. Tegenwoordig heeft hij naast de 993 nog een Porsche 356 Speedster uit 1955 en een Tesla.

Toen ik voor het eerst met uw werk kennismaakte, zag ik er ironie en humor in. Dure voorwerpen, zoals

CV DANIEL ARSHAM

1980 geboren op 8 september in Cleveland, Ohio, Amerika.

2003 Afgestudeerd aan de kunstopleiding Cooper Union in New York.

2004 Wordt dankzij de expositie The House in Miami ontdekt door de Franse galeriehouder Emmanuel Perrotin.

2005 Ontwerpt decors voor balletten van de Merce Cunningham Dance Company.

2007 Begint met architect Alex Mustonen het creatieve bureau Snarkitecture.

2019 Expositie Static Mythologies in het Moco Museum in Amsterdam.

2020 Ontwerpt decor voor de show van Dior Homme in Parijs. Het Parijse Musée Guimet stelt zijn expositie uit in verband met corona.

een auto of een Dior-klok, afgebrokkeld en in verval. Later begreep ik dat in uw jeugd uw ouderlijk huis bij een orkaan is verwoest. Staat verval vooral voor pijn? 'Het is van alles wat. Ik was 11 toen orkaan Andrew over Florida raasde en ons huis verwoestte. Het enige wat nog overeind stond, waren de betonnen muren. Het dak was weg. Meubels, foto's, speelgoed ... allemaal weg. Er was geen school, een maand lang geen elektriciteit. Ik maakte kennis met verval. Dat vind ik mooi aan kristal, dat het eruitziet alsof het uit elkaar kan vallen. Maar het staat ook voor groei. Op die manier speelt kristal met onze beleving van tijd. Daarom gebruik ik het graag.

'De storm wordt vaak benoemd in de context van tentoonstellingen en dergelijke. Maar zoals sommigen erover nadenken, zo heb ik het niet ervaren. Het is voor mij geen trauma. Je bent een kind en opeens slaap je in een tent in de achtertuin van je huis. Dat alles ineens anders was, vond ik eigenlijk wel magisch.'

Wat is volgens u de belangrijkste kwaliteit van uw werk? 'Mensen dingen die ze goed kennen op een andere manier laten ervaren. Zoals hier het oppervlak van een muur wordt gemanipuleerd.' Hij wijst naar een muursculptuur die een rimpeling verbeeldt, alsof er een druppel water in een plas is gevallen. 'Daardoor ga je op een andere manier naar de functie van een muur kijken.'

Tot februari van dit jaar leidde Daniel Arsham een internationaal leven. Hij was doordeweeks vaak op reis - voor onderzoek naar Frankrijk, voor een nieuwe expositie naar China - en probeerde de

'Wat ik mooi vind aan kristal, is dat het eruitziet alsof het uit elkaar kan vallen'

INTERVIEW

weekenden thuis met zijn gezin in New York door te brengen. Aan dat reizende bestaan kwam door het coronavirus plotsklaps een einde.

Welke impact heeft corona op u gehad? 'Levensveranderend. De eerste maanden was de studio dicht. Met mijn gezin ben ik naar ons tweede huis op Long Island gegaan, op een uur rijden van New York City. Het was fijn om fulltime met hen te zijn. We wonen aan het water en ik heb mijn zoons leren zeilen in ons bootje. Ons huis is van de architect Norman Jaffe en we zijn nu bezig de tuin opnieuw aan te leggen met een Japans thema.'

'Sinds februari heb ik niet meer in een vliegtuig gezeten. Door deze periode is mijn kijk op reizen veranderd. Ik hou van reizen, omdat ik veel leer over verschillende culturen en manieren waarop mensen leven en dat kan ik gebruiken in mijn werk. Maar ik denk zeker dat ik minder korte reisjes ga maken.'

'Halverwege oktober opent in Musée Guimet in Parijs een expositie waar we drie jaar aan gewerkt hebben en daar ben ik dus niet bij. *It's crazy*. Op Long Island ben ik weer gaan schilderen. Dat is hoe ik aan The Cooper Union (gerenommeerde kunstacademie in New York, red.) ben opgeleid, maar waar ik steeds geen tijd voor had en nu wel.'

Wat voor schilderijen hebt u daar gemaakt? 'Vorig jaar had ik een goed gesprek met een curator in het Louvre die de leiding heeft over de Griekse en Romeinse vleugel van het museum. Hij vertelde me hoe sommige van mijn eerdere werken, die een soort tijdloze fantasiewereld verbeeldden, met een

Daniel Arsham op de set van zijn korte film 'Future Fantasy'.

Het werk van Arsham wordt door critici vaak vergeleken met dat van popartkunstenaar Andy Warhol.

extra hoge pigmentatie. 'Daardoor is het mat als waterverf, maar kan ik het toch goed gebruiken op canvas.' De tubes zijn met kleurcodes gelabeld, zoals green 1, green 3, green 5 voor de verschillende tinten groen. Ze dienen als hulpmiddel voor de kleurenblinde Arsham.

Een kunstenaar die geen kleur ziet, dat is een onverwachte combinatie. In hoeverre is uw kleurenblindheid een voordeel in uw werk? 'Ik droeg een tijdje een speciale bril waardoor ik kleuren beter kon zien. Maar het leidde me erg af. Ik zie zoals ik zie sinds mijn geboorte en ik denk dat beperkingen nuttig kunnen zijn als je een kunstenaar bent. Het helpt bij het vernauwen van de focus, in mijn geval bij het kleurenpalet dat ik gebruik. De kleurenblindheid heeft verder geen invloed op mijn dagelijks leven.'

U wordt vergeleken met Andy Warhol vanwege het soms commerciële karakter van uw werk. Wat vindt u daarvan? 'Ik begrijp de vergelijking, ik heb in het verleden samengewerkt met het Andy Warhol Museum voor een interpretatie op Warhols *Brillo Box*. Net als hij vind ik dat kunst onderdeel is van het dagelijks leven en dus geen heilig goed waar je geen andere kant mee op mag. Maar ik doe vooral mijn eigen werk.'

Verschillende exemplaren van de *Brillo Box* staan in de studio van Arsham tussen andere van zijn beeldhouwwerken. Ook een figuur, mensgroot, die door de muur heen lijkt te worden geduwd. 'Deze sculptuur is eerder geëxposeerd in Nice. Ik heb het gehouden. En nu hangt het hier

idee speelden zoals dat ook in de Italiaanse traditionele schilderkunst uit de 18de en 19de eeuw te zien was, *Capriccio* geheten. Ik was me daar niet van bewust. Ook in mijn nieuwste werken breng ik architectonische elementen uit verschillende tijdperken en locaties in een fantasiecombinatie bij elkaar.' Arsham loopt naar een schilderij dat hij onlangs maakte en dat nu in zijn studio achter zijn

bureau hangt. 'Je ziet een figuur in een soort grot en je kijkt in feite over zijn schouder mee. Dit is een studie voor een veel groter schilderij, dat begin volgend jaar te zien is op een expositie in Galerie Perrotin in New York.'

Zo te zien heeft de afgelopen periode geen negatieve gevolgen gehad voor uw creativiteit? 'De ideeën zaten al in mijn hoofd. Ik

had alleen tijd nodig om ze uit te werken.'

De schilderijen zijn feller van kleur dan Arshams beeldhouwwerken, die vaak spierwit zijn, met soms zachtroze, -blauwe of zwarte details van de kristallen en gesteentes die hij erin verwerkt. Op een kastje staan tubes verf waarmee hij schildert. De verf is speciaal voor hem ontwikkeld door Golden Paints en heeft een

De verftubes zijn met kleurcodes gelabeld, als hulpmiddel voor de kleurenblinde Arsham

Arsham tekende als kind al auto's en is er nog steeds gek op, vooral op Porsches.

deels voor de show en deels in opslag', zegt Arsham met een knipoog. Naast de studio ligt de werkplaats, met achterin een hoge stellingkast vol plastic bakken in allerlei formaten, door Arsham ook wel aangeduid als 'the shop'. Hierin bewaart hij de kristallen en gesteenten voor zijn kunstvoor-

werpen. 'We hebben leveranciers over de hele wereld. Dit gebruik ik veel', zegt hij, terwijl hij een glanzend blokje zilverkleurig pyriet omhooghoudt. De stoelen van het Mustang-project zijn net uit de mal gehaald. Ze zijn gemaakt van zilverkleurig pyriet. 'Het materiaal is nu nog nat en oogt daarom

diepzwart. Als het is opgedroogd, wordt het meer grijs van kleur.'

Voor uw samenwerking met Dior mocht u in Parijs in de archieven van het modemerken duiken. Die zijn niet toegankelijk voor publiek. Wat trof u daar aan? 'Dat archief is zo goed georganiseerd. Je gaat

een kamer binnen in het hoofdkantoor in Parijs en er is een muur van laden met daarin dozen die allemaal genummerd en geda-teerd zijn. En daarin vind je dan een kaartje van een Dior-show uit 1948, of damesschoenen vanuit het begin, studies voor ontwerpen die nooit zijn gemaakt. Ik heb veel onderzoek gedaan naar het denk-proces achter zijn werk. Wat ik niet wist, was dat Dior voordat hij in de mode ging, een kunstgalerie in Parijs had. Dat was in sommige opzichten een mislukking. Hij faalde als galeriehouder, maar het leidde hem naar de mode.'

U werkte met grote namen, zoals muzikant Pharrell Williams, ontwerper Ronnie Fieg en choreograaf Merce Cunningham. Zijn er mensen met wie u niet in zee wilt? 'Soms word ik uit het niets benaderd, vaak zijn dat geen projecten waar ik aan wil werken. De samenwerkingen die ik doe, zijn meestal gebaseerd op persoonlijke relaties die ik had met iemand bij die bedrijven. Kim Jones bijvoorbeeld, hoofdontwerper van de mannen-collectie bij Dior en sinds kort ook van de vrouwencollectie van Fendi, is een vriend.'

Onlangs bent u 40 geworden. Een moment voor reflectie? 'In de toekomst wil ik nog andere werkgebieden, zoals film, verkennen. Ik heb wat kleine projecten gedaan, maar nog niet iets wat de bioscoop heeft gehaald. Eerst komt er een project aan met Porsche. Dit keer niet met de afbrokkelende structuren, maar geïnspireerd op de grafische elementen van een raceauto. Over mijn leeftijd in relatie tot mijn werk, denk ik eigenlijk niet na. De andere zaken in het leven, zoals mijn kinderen, markeren tijd voor mij meer dan een jaar. Hoewel ik dit keer mijn verjaardag het liefst gewoon oversla. Dit jaar is wat mij betreft afgelast. Ik word gewoon volgend jaar 40.' □

'De samenwerkingen die ik doe zijn meestal gebaseerd op persoonlijke relaties'